

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení sa dopĺňa smernica 2002/95/ES o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach“ (prepracované znenie)

KOM(2008) 809 v konečnom znení – 2008/0240 (COD)

(2009/C 306/08)

Rada Európskej únie sa 16. februára 2009 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení sa dopĺňa smernica 2002/95/ES o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach (prepracované znenie)“

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska v danej veci prijala svoje stanovisko 18. mája 2009. Spravodajcom bol pán RETUREAU.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 454. plenárnom zasadnutí 10. a 11. júna 2009 (schôdza z 10. júna) prijal 109 hlasmi za, pričom 3 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery výboru

1.1 Právnym základom prepracovaného znenia smernice, ktorá zjednocuje pravidlá výroby a distribúcie elektrických a elektronických zariadení v rámci vnútorného trhu, je článok 95 Zmluvy o ES. Voľba smernice ako právneho nástroja je opodstatnená dvojakou: jednak ide o prepracovanie platnej smernice, jednak v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality majú členské štáty priamu zodpovednosť za jej uplatňovanie a kontrolu vykonávania ustanovení.

1.2 Výbor sa však nazdáva, že kontrola implementácie prepracovaného znenia smernice musí byť zameraná na dosiahnutie čo najväčšieho súladu pri uplatňovaní ustanovení v rámci vnútorného trhu, aby sa predišlo prípadným administratívnym komplikáciami pri cezhraničnom styku a z toho vyplývajúceho možnému narušeniu hospodárskej súťaže.

1.3 Pokiaľ ide o prípadné zmeny a doplnenia zoznamu toxických alebo nebezpečných látok, ktorých používanie je zakázané alebo striktné obmedzené, výbor sa nemôže uspokojiť s použitím komitologického postupu, ak nedôjde ku konzultáciám so zainteresovanými stranami a vypracovaniu štúdie o hodnotení vplyvu pre každú látku, ktorá bude pridaná do zoznamu alebo z neho vyňatá.

2. Návrhy Komisie

2.1 Komisia svojim návrhom nahradiť smernicu o OEEZ (recyklácia odpadu z elektrických a elektronických zariadení) prepracovaným znením smernice s cieľom zvýšiť podiel recyklácie a spracovania odpadu, rozšíriť rozsah pôsobnosti aj na zdravotnícke a nemocničné zariadenia a monitorovacie a kontrolné prístroje a podporiť opätovné používanie opravitelných zariadenia, snaží dosiahnuť zlepšenie ochrany životného prostredia a zjednodušenie administratívnych postupov. Návrh smernice s cieľom obmedziť používanie toxických alebo nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach (smernica o ONL), ktorý je predmetom tohto stanoviska výboru, dopĺňa prepracované znenie smernice o OEEZ a vzájomne s ním úzko súvisí, z čoho vyplýva nevyhnutnosť prepracovania pôvodnej smernice.

2.2 Pokiaľ ide o toxické alebo nebezpečné látky, podľa odhadov útvarov Komisie by prepracovanie tejto smernice malo viesť k jednoznačnému celkovému pozitívnemu prínosu, hoci len v skromnej miere. Navrhované postupy budú mať navyše nezanedbateľný kumulatívny účinok a prispievajú k väčšej jednoznačnosti smernice a jednotnému zavádzaniu jej ustanovení do praxe, a tým i k zlepšeniu právnych predpisov.

2.3 Ide najmä o rozšírenie rozsahu pôsobnosti uvedených dvoch smerníc o zdravotnícke zariadenia a monitorovacie a kontrolné prístroje, ktoré boli pridané k ostatnému zdravotníckemu vybaveniu zahrnutému do predchádzajúcich smerníc. Dôraz sa kladie aj na potrebu opätovne používať časti zariadení namiesto toho, aby sa s nimi nakladalo ako s odpadom. Rozlišovanie medzi recyklovanými zariadeniami a odpadom je predmetom príslušných overení a vyhlásení.

2.4 Právny základ prepracovaného znenia smernice o ONL sa nemení (článok 95 Zmluvy o ES, vnútorný trh), a zostáva rovnaký aj v prípade prepracovaného znenia smernice o OEEZ (článok 175 Zmluvy o ES, životné prostredie), čo je v súlade s ich príslušnými cieľmi, ktoré ostávajú v podstate nezmenené.

2.5 V prílohách prepracovanej smernice o ONL sa spresňujú charakteristiky zariadení, na ktoré sa zameriavajú ustanovenia (príloha I a II), čím sa vytvára nový referenčný rámec pre prepracované znenie smernice o OEEZ. Smernica o ONL, ktorej zámerom je obmedzenie používania toxických alebo nebezpečných látok, nemení ich vlastnosti a maximálne prípustné hodnoty, vedecký a technický pokrok ako aj prípadné výnimky budú zohľadnené prostredníctvom komitologického postupu s kontrolou.

2.6 Komisia očakáva výrazný prínos v oblasti životného prostredia: viaceré tony ťažkých kovov spadajúcich pod smernicu o ONL (viac než 1 400 ton olova a približne 2,2 ton kadmia) sú používané v zdravotníckych pomôckach a monitorovacích a kontrolných prístrojoch, čo predstavuje 0,2 až 0,3 % odpadu z elektrických a elektronických zariadení.

Tieto látky sa môžu pri nesprávnom spracovaní odpadu uvoľňovať do prostredia (separuje sa len 49,7 % odpadu zo zdravotníckych pomôcok a 65,2 % odpadu z monitorovacích a kontrolných prístrojov). Obmedzenie používania nebezpečných látok v rámci smernice o ONL umožní zo strednodobého a dlhodobého hľadiska odstrániť ich výskyt v produktoch a príslušnom vzniknutom odpade. Podrobnejšie preskúmanie poukazuje na prospešnosť zahrnutia týchto zariadení do rozsahu pôsobnosti smernice o ONL pre životné prostredie, a to aj podľa scenárov, v ktorých sa ráta s vyššou mierou recyklácie.

2.7 Celoplošné zjednotenie vymedzení pojmov v súvisiacich smerniciach prispeje k lepšiemu uplatňovaniu ustanovení a odstráneniu administratívnych prekážok (pozri bod 3.3) a rozdielov v postupoch pri zavádzaní do praxe.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Voľba prepracovaného znenia právnych nástrojov, akými sú smernice o OEEZ a o ONL, môže viesť ako v tomto prípade k pomerne rozsiahlej revízii predchádzajúcich právnych predpisov.

3.2 Mala by sa odstrániť akákoľvek neistota týkajúca sa rámca pôsobnosti, vymedzení pojmov, rozdielných prístupov členských štátov v otázke zhody výrobkov a potenciálnej duplicity starých smerníc s novým legislatívnym rámcom REACH. Na zníženie nákladov spojených s implementáciou plánovaných opatrení a administratívneho zaťaženia je nevyhnutná skutočná harmonizácia.

3.3 Mala by sa zvýšiť komplementarita a súlad týchto dvoch smerníc s ostatnými relevantnými právnymi predpismi Spoločenstva, (spoločný rámec na uvádzanie výrobkov na trh ⁽¹⁾), REACH ⁽²⁾), smernica o elektrických spotrebičoch týkajúca sa dizajnu elektrických a elektronických zariadení ⁽³⁾).

3.4 Výbor s potešením konštatuje, že nakoniec nebol zmenený zoznam látok, ktorých používanie v elektronických a elektrických zariadeniach je obmedzené alebo zakázané, čo nemení úroveň ochrany pracovníkov a spotrebiteľov.

3.5 Výbor trvá na potrebe dohľadu v súvislosti s početnými prípadmi nezákonného prevozu nebezpečného odpadu do krajín, ktoré nemajú primerané technické vybavenie na jeho spracovanie, čo predstavuje vážnu hrozbu pre životné prostredie a zdravie tamojších občanov. Spracovanie odpadu z elektronických zariadení už je vážnym problémom pre verejné zdravie v niektorých týchto krajinách a táto situácia by sa

mohla ešte zhoršiť, ak by sa predbežné spracovanie odpadu v súlade so smernicou o OEEZ nevykonalo správne a ak by v dôsledku rozšírenia pôsobnosti smernice o kategórie 8 a 9 vznikli nové riziká.

3.6 Výbor konštatuje, že zoznam látok, ktorých používanie je obmedzené alebo zakázané, nebol zmenený v navrhovanom prepracovanom znení. Treba dohľadať na to, aby sa prípadné produkty nahrádzajúce najtoxickejšie resp. najnebezpečnejšie látky ešte pred ich schválením podrobili preskúmaniu z hľadiska možného rizika. Prípadné výnimky sa budú môcť vzťahovať len na látky, ktoré sa nedajú ničím iným nahradiť pri súčasnej úrovni vedeckých poznatkov a technologického pokroku a pri zohľadnení všetkých bezpečnostných opatrení a zásady predbežnej opatrnosti, ktoré vyplývajú z tejto skutočnosti.

3.7 Komisia môže zmeniť rozsah pôsobnosti stanovený v prílohe I a II prepracovaného znenia smernice o ONL prostredníctvom komitologického postupu s kontrolou. Výbor sa však nazdáva, že všetky ďalšie zásadné zmeny a doplnenia by mali byť predmetom nového posúdenia vplyvu a nových predbežných konzultácií. Výbor víta používanie metodiky REACH pri prijímaní prípadných nových zákazov látok.

3.8 Výbor uznáva, že celoplošné zjednotenie vymedzení pojmov vo všetkých súvisiacich smerniciach (pozri bod 3.3) prispeje k sprehľadneniu legislatívy a zníženiu administratívnych nákladov.

3.9 Uznáva tiež, že stanovenie maximálneho obdobia platnosti výnimiek pre určité látky (na štyri roky) podnieti hľadanie alternatívnych riešení, pričom poskytne dodávateľom dostatočnú úroveň právnej istoty.

3.10 Výbor si uvedomuje skutočnosť, že zmenené regulačné prostredie ovplyvňuje schopnosť podnikov rásť a vytvárať pracovné miesta, a preto víta zlepšenie súladu medzi dvoma prepracovanými smernicami ako aj zjednodušenie právnych predpisov a administratívnych postupov, ktorá z nich vyplýva.

3.11 Výbor schvaľuje rozšírenie rozsahu pôsobnosti smernice o ONL o dve ďalšie kategórie zariadení (kategórie 8 a 9: zdravotnícke pomôcky a monitorovacie a kontrolné prístroje) a uplatňovanie zásady opätovného používania časti zozbieraného zariadenia. Kontrola, ktorá by mala umožniť rozlíšiť odpad od recyklovaných prístrojov a mala by sa zakladať na vyhlásení a prípadnej previerke, je v očiach výboru primeraná.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 218, 13.2.2008, s. 82.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 191, 22.7.2005, s. 29.

3.12 Výbor ďalej schvaľuje zosúladenie vymedzenia pojmu „hospodársky subjekt“ s definíciami v legislatívnom balíku „uvádzanie výrobkov na trh“ ako aj doplnenie nových vymedzení pojmov (napríklad „zdravotnícke pomôcky“).

3.13 Výbor si želá, aby skutočný súlad pri zavádzaní ustanovení do praxe na úrovni členských štátov dosiahol vyšší stupeň než v prípade predchádzajúcich smerníc pred ich prepracovaním. Bolo by vhodné zhodnotiť situáciu po niekoľkých rokoch praxe, s cieľom overiť, či sa podarilo efektívne dosiahnuť vytýčené ciele.

V Bruseli 10. júna 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI
